

Nízka vzdelanosť, vysoká nezamestnanosť či podpora ĽSNS a Smeru. To sú spoločné charakteristiky obcí s nízkou zaočkovanosťou (mapy a grafy)

DANIEL KEREKES

V článku sa dozviete:

- že nízka zaočkovanosť v obciach súvisí s nízkou vzdelanosťou, vysokou nezamestnanosťou, ale aj s vyššou podporou ĽSNS a Smeru;
- že v obciach, ktorých starosta kandidoval za bývalé vládne strany, je zaočkovanosť spravidla o niečo nižšia ako tam, kde starostujú nezávislí;
- v akých lokalitách sa bude covid šíriť pomalšie; či
- kde už čoskoro môžu prepuknúť nové ohniská.

V Spojených štátoch sa ukazuje, že [nižšia zaočkovanosť je v oblastiach, kde sa darí republikánom](#). V susednom Poľsku sa menej očkujú tam, kde sa [darí konzervatívcom z Práva a spravodlivosti](#). V Česku sa [neočkujú tam, kde sa darí extrémistom](#).

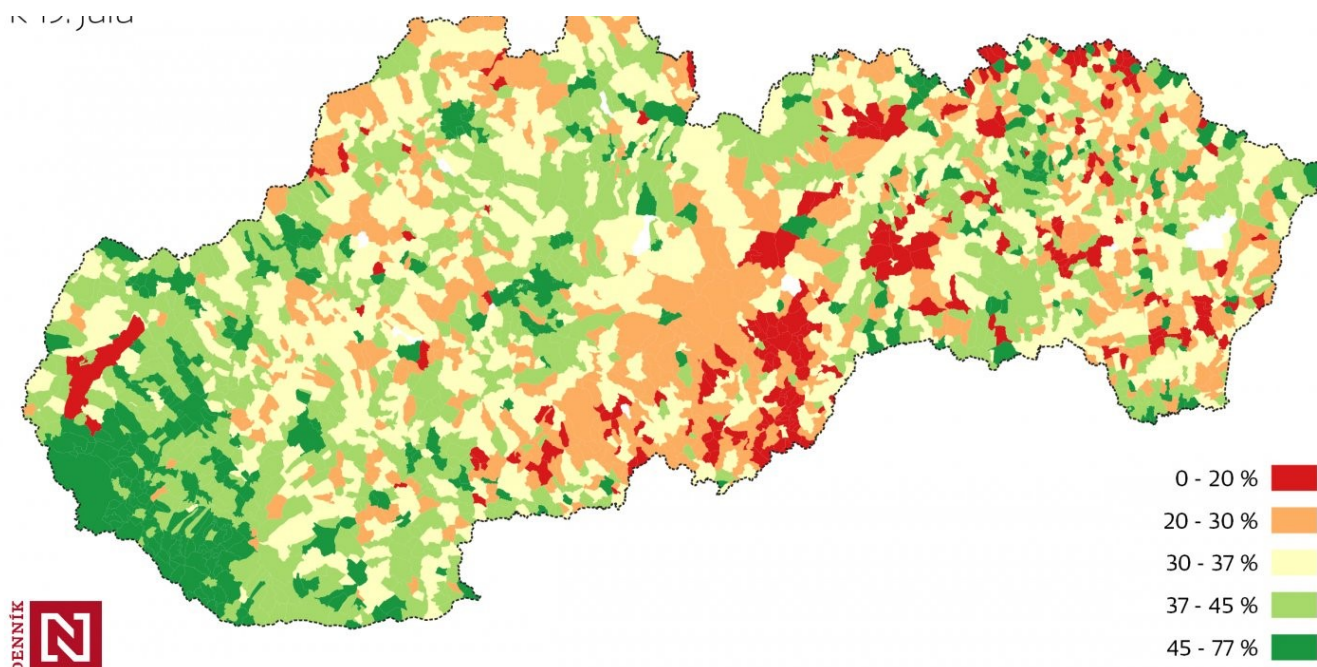
Podobné vzorce sa ukazujú v rôznych kútoch vyspelého sveta, postupne ako vakcína nie je nedostatkový tovar sa verejnosť dostáva k podrobnejším dátam zaočkovanosti. Aj o Slovensku sme už [pred časom písali](#), že nízka zaočkovanosť je v okresoch, kde sa darí kotlebovcom.

Zaočkovanosť aspoň prvou dávkou

k 19. júli

19. júla

Zaočkovanosť slovenských obcí k 19. júlu 2021. Kartogram – Denník N/Daniel Kerekes; zdroj dát – IZA, ŠÚ, vlastné výpočty

To oprávnenne vyvoláva debatu o tom, či ochota očkovať sa je politickým postojom, alebo sa za tým len skrývajú iné sociálne, ekonomické a demografické charakteristiky, s ktorými, podobne ako s postojom k očkovaniu, súvisia aj politické postoje a volebné správanie.

Aj v článku, kde sme písali o súvislosti nízkej zaočkovanosti s podporou extrémistov, sme túto dilemu načrtli. Článok vyvolal debatu, ktorej hlasy volali po potrebe pozrieť sa na súvislosti s inými sociopatologickými javmi, ako je nedostatok vzdelania, chudoba či nezamestnanosť.

Denník N má k dispozícii dáta o miere zaočkovanosti jednotlivých slovenských obcí. Podrobnejšie dáta – za obce namiesto okresov – nám uľahčujú hľadanie a skúmanie príčin nízkej zaočkovanosti v niektorých lokalitách.

Napriek tomu je potrebné mať na pamäti, že ide o natoľko zložitý fenomén, že nie je možné ho úplne pochopiť a vysvetliť jednou analýzou a jedným novinovým článkom.

Dáta o zaočkovanosti v obciach sme spojili s ďalšími dátami, ktoré by so zaočkovanosťou mohli súvisieť – ľudnosť obce, výsledky volieb 2020, vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce, podiel obyvateľov s pripojením na internet, národnostné a etnické pomery v obci, k akému vyznaniu sa obyvatelia hlásia, nezamestnanosť

v obci či veková štruktúra jej obyvateľov.

Týchto premenných by mohlo byť viac; bolo by zaujímavé pozrieť sa napríklad aj na to, koľko ľudia zarábajú, ale niektoré dáta na takejto podrobnej úrovni neexistujú.

Tabuľka nižšie ukazuje korelačné koeficienty. Ak je korelačný koeficient 0, medzi zaočkovanosťou a premennou nepozorujeme v dátach súvislosť. Čím je koeficient bližšie jednotke alebo mínus jednotke, tým je súvislosť silnejšia. Znamienko plus alebo mínus nám hovorí o tom, či je súvislosť pozitívna alebo negatívna, pri pozitívnej zaočkovanosť rastie spolu s tým, ako rastie sledovaná premenná, pri negatívnej zase zaočkovanosť klesá spolu s rastom sledovanej premennej.

Korelačné koeficienty zaočkovanosti so socio-demografiou

oblasť	premenná	korelačný koeficient	
voľby 2020	SaS	0.292	0.292
voľby 2020	Sme rodina	0.000	
voľby 2020	Za ľudí	0.173	
voľby 2020	OLaNO	0.074	
voľby 2020	PS/Spolu	0.269	0.269
voľby 2020	KDH	0.092	
voľby 2020	Smer	-0.207	
voľby 2020	MKS	0.156	
voľby 2020	ĽSNS	-0.309	-0.309
vzdelanie	bez alebo základné	-0.578	-0.578
vzdelanie	stredoškolské	0.518	0.518
vzdelanie	vysokoškolské	0.449	0.449
sociálna situácia	prístup na internet	0.548	0.548
etnicita	slovenská	0.001	
etnicita	maďarská	0.143	
etnicita	rusínska	-0.034	
etnicita	podiel Rómov	-0.571	-0.571
konfesnosť	rímskokatolíci	0.145	
konfesnosť	evanjelici	-0.053	
konfesnosť	gréckokatolíci	-0.115	

Tabuľka - [Denník N/Daniel Kerekes](#), zdroj dát - IZA, ŠÚ, ÚPSVaR, Atlas rómskych komunít, vlastné výpočty

Korelačná analýza ukazuje, že nízka zaočkovanosť je na Slovensku skôr v obciach s vysokým podielom obyvateľov bez vzdelania, respektíve len so základným

vzdelaním. Takisto v obciach s vysokou nezamestnanosťou a tam, kde ľudia nemajú internet.

Naopak, vyššia zaočkovanosť je zase skôr v obciach s vyšším podielom obyvateľov so stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním.

Ani volebná podpora ĽSNS nehrá nezanedbatelnú rolu. Korelačný koeficient je síce slabší, ale nie úplne bezvýznamný. Inými slovami: tam, kde sa kotlebovcom vlani zadarilo, možno očakávať skôr nižšiu zaočkovanosť.

Rómovia

Kľúčovou premennou je však podiel Rómov v obci. Tam, kde je veľa Rómov, je aj nízka zaočkovanosť. Vidieť to už pri prvom pohľade do dát. Obce so zaočkovanosťou tesne nad nulou sú prakticky len osady.

Aj – ale nielen – preto sú vzdelanie, prístup k internetu či nezamestnanosť faktory, ktoré najviac súvisia s mierou zaočkovanosti v obciach.

Na grafe nižšie sú zobrazené len tie premenné, ktoré majú so zaočkovanosťou najväčšiu súvislosť. Môžete ich prepínať pomocou menu pod nadpisom. Každý bod v grafe predstavuje jednu slovenskú obec. Čím je bod väčší, tým ľudnatejšia je obec. Najväčší bod je Bratislava.

Umiestnenie bodu v priestore grafu nám na zvislej osi ukazuje, aká je miera zaočkovanosti v obci a na vodorovnej osi, akú hodnotu má v tej obci sledovaná premenná, napríklad nezamestnanosť. Príklad – ak pozorujeme nezamestnanosť a bod sa nachádza vpravo dole, znamená to, že v obci je vysoká nezamestnanosť a nízka zaočkovanosť. Ak sa nachádza vľavo hore, v obci je nízka nezamestnanosť, ale vyššia zaočkovanosť.

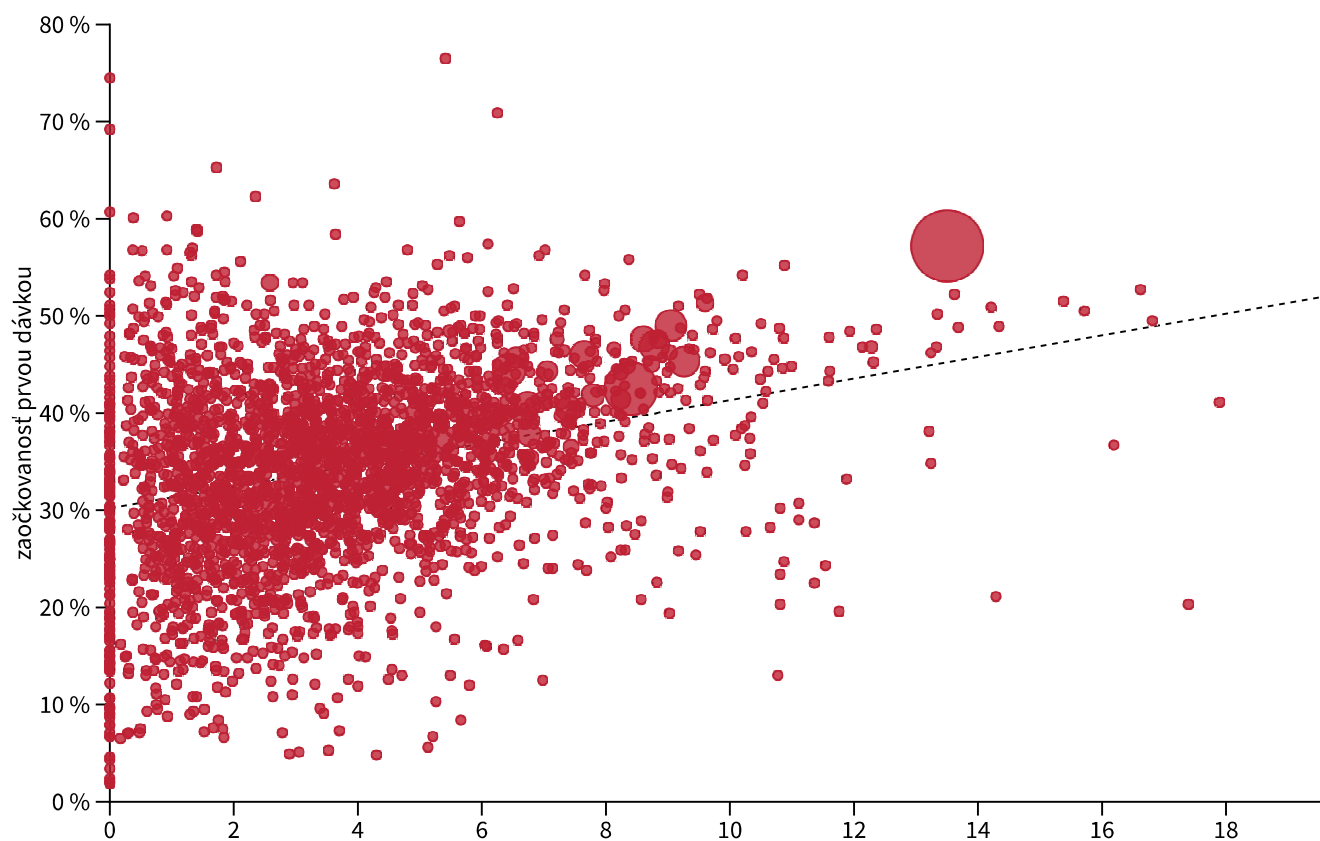
Čierna prerušovaná čiara je trendová priamka. Jaj sklon hovorí o tom, či je súvislosť medzi sledovanou premennou a zaočkovanosťou pozitívna alebo negatívna. Ak priamka rastie, znamená to, že ak má daná premenná v obci vyššiu hodnotu, je

pravdepodobné, že tam bude aj vyššia zaočkovanosť. Naopak, ak klesá, tak pri vyššej hodnote onej premennej bude zaočkovanosť v obci pravdepodobne nižšia.

Tentoraz z grafu nie je možné vyčítať, akú obec predstavuje daný bod, keďže údaje o zaočkovanosti v obciach nie sú oficiálne zverejňované.

Súvislosť zaočkovanosti so socio-demografiou

voľby: SaS

Graf - [Denník N/Daniel Kerekes](#), zdroj dát - IZA, ŠÚ, ÚPSVaR, Atlas rómskych komunít, vlastné výpočty • Horizontálna os je v percentách, okrem mediánového veku. Veľkosť bodu predstavuje ľudnosť obce.

Je teda zrejmé, že najmenej zaočkovaní na Slovensku sú tí najchudobnejší a sociálne vylúčení. Spravidla Rómovia. Z tohto typu analýzy dôvody nezistíme. Môže to byť strach, neochota, nedôvera, ale aj prekážky – pre chudobných a neznalých ľudí môže byť registrácia na vakcínu alebo cesta za ňou skutočnou prekážkou.

Tu je určite priestor na zlepšenie očkovacej politiky. Mediálna kampaň stačiť nebude, je potrebná práca v teréne, mobilné očkovacie tímy, spolupráca s miestnymi autoritami.